

ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน ปี 2564

ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค)

ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ปี 2560 – 2564)

ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค) คือ ข้อมูลหมู่บ้านที่แสดงให้เห็นสภาพทั่วไป และปัญหาของหมู่บ้านชนบทด้านต่าง ๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ สภาพแรงงาน สุขภาวะ และอนามัย ความรู้และการศึกษา การมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยจากภัยพิบัติและความเสี่ยงในชุมชน เป็นข้อมูลที่จัดเก็บทุกหมู่บ้านในชนบทเป็นประจำทุก 2 ปี เครื่องชี้วัดสภาพปัญหาของหมู่บ้านในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ปี 2560-2564) มี 7 ด้าน 33 ตัวชี้วัด มีการจัดระดับความรุนแรงของปัญหาและระดับการพัฒนาของหมู่บ้าน ทำให้ทราบลำดับความสำคัญของปัญหา และพื้นที่เป้าหมายที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นพิเศษ

หลักการของข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค)

ข้อมูล กชช. 2ค เป็นข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน/ชุมชนที่ทำให้สามารถรู้สภาพปัญหาของหมู่บ้านซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ตำบล ของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง หรือกลุ่ม/องค์กรประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ข้อมูล กชช. 2ค เป็นข้อมูลที่ต้องดำเนินการจัดเก็บทุก 2 ปี ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2530 โดยการจัดเก็บข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์จากผู้นำท้องถิ่นในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาอำเภอ และแผนพัฒนาจังหวัด

วัตถุประสงค์ของข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค)

เพื่อใช้ข้อมูล กชช. 2ค เป็นเครื่องมือในการสำรวจสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในแต่ละหมู่บ้านทั่วประเทศ สำหรับการวางแผน การกำหนดนโยบายและเป็นข้อมูลการประเมินผลการพัฒนาโดยรวม

เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูล กชช. 2ค ในการวางแผนการติดตามและประเมินผลการพัฒนาชนบท

เพื่อใช้ระดับการพัฒนาของหมู่บ้านจากข้อมูล กชช. 2ค กำหนดพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาของแต่ละจังหวัด อำเภอ และตำบล

แนวคิดและความเป็นมาของข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค)

ปี 2525 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) มอบให้กรมการพัฒนาชุมชน (พช.) จัดเก็บข้อมูล กชช. 2ค ในพื้นที่เป้าหมาย 38 จังหวัด 12,586 หมู่บ้าน

ปี 2527 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) มอบให้กรมการพัฒนาชุมชน(พช.) จัดเก็บข้อมูล กชช. 2ค ในพื้นที่เป้าหมาย 38 จังหวัด 12,586 หมู่บ้าน และคณะอนุกรรมการแผนพัฒนาระดับภูมิภาคและท้องถิ่น (อผก.) เห็นชอบให้กรมการพัฒนาชุมชน (พช.) จัดเก็บข้อมูลนอกพื้นที่เป้าหมาย 42,246 หมู่บ้าน รวม 54,832 หมู่บ้าน

ปี 2529 ศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (ศปช.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ขอความร่วมมือจากกระทรวงมหาดไทย ในฐานะผู้รับผิดชอบงานของคณะอนุกรรมการแผนพัฒนาระดับภูมิภาคและท้องถิ่น (อผก.) มอบหมายให้ กรมการพัฒนาชุมชน (พช.) จัดเก็บข้อมูล กชช. 2ค ทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ จำนวน 54,832 หมู่บ้าน

ปี 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2530 เห็นชอบให้มีการจัดเก็บข้อมูล กชช. 2ค ผนวกกับข้อมูล จปฐ. เป็นประจำทุกสองปี ตั้งแต่ปี 2533 เป็นต้นไป

ปี 2536 คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 21 กันยายน 2536 “ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท นำข้อมูล กชช. 2ค และข้อมูล จปฐ. ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาชนบททุกระดับ การกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติ รวมทั้งการอนุมัติโครงการและการติดตามการพัฒนาชนบทด้วย”

ปี 2559 ได้มีการศึกษาปรับปรุงเครื่องชี้วัดข้อมูล กชช. 2ค เพื่อใช้จัดเก็บข้อมูลในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) โดยสรุป **เครื่องชี้วัดและแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค)** ที่จะนำมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ปี 2560-2564) มีเนื้อหา 7 ส่วน มีตัวชี้วัด 7 ด้าน 33 ตัวชี้วัด

วิวัฒนาการของข้อมูล กชช. 2ค ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา

มีการปรับปรุงแบบสอบถามและเครื่องชี้วัดในทุกช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ทุก 5 ปี) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในกำหนดปัญหาและเป้าหมายการพัฒนา เพื่อจัดสรรงบประมาณให้ตรงตามสภาพความเป็นจริงโดยตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เป็นต้นมา ข้อมูล กชช. 2ค ได้ใช้เป็นเครื่องมือของท้องถิ่นมากขึ้น ควบคู่ไปกับการสนับสนุนงานพัฒนาชนบท ระดับนโยบาย กระทรวงและภูมิภาค

คำย่อ กชช. 2ค

คำว่า “กชช. 2ค” มักเป็นคำถามสำหรับนักพัฒนารุ่นหลังว่า มีความหมายอย่างไร

“กชช. 2ค” เป็นหนึ่งในรหัสของชุดข้อมูลที่นักพัฒนาชนบท อาทิ นายโฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ และ ดร.ธเนตร นรภูมิพิพจน์ ที่ได้ริเริ่มจัดทำข้อมูลพื้นฐานระดับต่าง ๆ ขึ้น โดยนำคำว่า “กชช.” มาจาก “คณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ” ซึ่งประกอบด้วยชุดข้อมูล ดังนี้

กชช. 2ก หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานระดับจังหวัด 38 จังหวัด ซึ่งมีรายชื่อทำเนียบหมู่บ้านยากจน จำนวน 12,555 หมู่บ้าน ที่ได้ประกาศไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ขณะนี้ไม่มีการจัดเก็บแล้ว

กชช. 2ข หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานระดับอำเภอ ซึ่งเคยจัดเก็บใน ปี 2526 และ 2528 ขณะนี้ไม่มีการจัดเก็บแล้ว

กชช. 2ค หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน

ดังนั้น คำว่า “กชช. 2ค” จึงเป็นรหัสของชุดข้อมูลพื้นฐาน ไม่ใช่คำย่อ ซึ่งแตกต่างจากคำว่า “จปฐ.” ซึ่งเป็นคำย่อของ “ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน”

ความสำคัญของข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค)

ข้อมูล กชช. 2ค เป็นข้อมูลกลางของประเทศที่ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารการพัฒนาชนบท และยังเป็นข้อมูลชุดเดียวที่จัดเก็บทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ ที่มีอยู่ในขณะนี้ โดยมีการนำข้อมูล กชช. 2ค มาใช้ประโยชน์ทั้งในระดับนโยบาย และการแปลงสู่การปฏิบัติของส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น

ข้อมูล กชช. 2ค เป็นข้อมูลที่หน่วยปฏิบัติในส่วนภูมิภาค สามารถค้นหาปัญหาเบื้องต้นในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินการ เช่น การส่งเสริมอุตสาหกรรมในครัวเรือนและการส่งเสริมฟื้นฟูสภาพแวดล้อมสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถก่อให้เกิดรายได้ในท้องถิ่น ซึ่งหน่วยงานปฏิบัติสามารถจัดสรรงบประมาณให้ตรงตามปัญหาที่พบจากข้อมูล กชช. 2ค ได้ เป็นต้น

ประโยชน์ของข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน/ชุมชน (กชช. 2ค)

ประชาชนในแต่ละหมู่บ้านทั่วประเทศ สามารถทราบถึง คุณภาพชีวิต สภาพความเป็นอยู่และสภาพ ปัญหาของหมู่บ้าน/ชุมชนของตนเองว่าเป็นอย่างไร

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูล กชช. 2ค ในการวางแผนการติดตามและประเมินผลการพัฒนาชนบท การจัดระดับการพัฒนาของหมู่บ้าน การจัดทำแผนพัฒนา ในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาของหน่วยงานแต่ละระดับทั้งส่วนกลาง จังหวัด อำเภอ และตำบล

ภาคเอกชน สามารถนำข้อมูลจาก กชช. 2ค มาใช้ในการตัดสินใจและวางแผนในการบริหารจัดการ เพื่อลงทุนทางธุรกิจ

ตัวชี้วัดข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค)

สำหรับใช้ในวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ปี 2560-2564)

จากการศึกษา ปรับปรุงเครื่องชี้วัดข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค) ที่จะนำมาใช้ ในการ จัดเก็บข้อมูลในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ปี 2560-2564) มีตัวชี้วัด 7 ด้าน 33 ตัวชี้วัด ดังนี้

ด้านที่ 1 โครงสร้างพื้นฐาน มี 7 ตัวชี้วัด

- 1) ถนน
- 2) น้ำดื่ม
- 3) น้ำใช้
- 4) น้ำเพื่อการเกษตร
- 5) ไฟฟ้า
- 6) การมีที่ดินทำกิน
- 7) การติดต่อสื่อสาร

ด้านที่ 2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ มี 7 ตัวชี้วัด

- 8) การมีงานทำ
- 9) การทำงานในสถานประกอบการ
- 10) ผลผลิตจากการทำนา
- 11) ผลผลิตจากการทำไร่
- 12) ผลผลิตจากการทำเกษตรอื่น ๆ
- 13) การประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน
- 14) การได้รับประโยชน์จากการมีสถานที่ท่องเที่ยว

ด้านที่ 3 สุขภาวะและอนามัย มี 3 ตัวชี้วัด

- 15) ความปลอดภัยในการทำงาน
- 16) การป้องกันโรคติดต่อ
- 17) การกีฬา

ด้านที่ 4 ความรู้และการศึกษา มี 3 ตัวชี้วัด

- 18) ระดับการศึกษาของประชาชน
- 19) อัตราการเรียนต่อของประชาชน
- 20) การได้รับการศึกษา

ด้านที่ 5 การมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชน มี 5 ตัวชี้วัด

- 21) การมีส่วนร่วมของชุมชน
- 22) การรวมกลุ่มของชุมชน

- 23) การเข้าถึงแหล่งเงินทุน
- 24) การเรียนรู้โดยชุมชน
- 25) การได้รับการคุ้มครองทางสังคม

ด้านที่ 6 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มี 5 ตัวชี้วัด

- 26) คุณภาพดิน
- 27) การใช้ประโยชน์ที่ดิน
- 28) คุณภาพน้ำ
- 29) การปลูกป่าและไม้ยืนต้น
- 30) การจัดการสภาพสิ่งแวดล้อม

ด้านที่ 7 ความเสี่ยงของชุมชนและภัยพิบัติ มี 3 ตัวชี้วัด

- 31) ความปลอดภัยจากยาเสพติด
- 32) ความปลอดภัยจากภัยพิบัติ
- 33) ความปลอดภัยจากความเสี่ยงในชุมชน

ผลการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค) ปี 2564

ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค) คือ ข้อมูลหมู่บ้านที่แสดงให้เห็นสภาพทั่วไป และปัญหาของหมู่บ้านชนบทด้านต่าง ๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ สภาพแรงงาน สุขภาวะ และอนามัย ความรู้และการศึกษา การมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยจาก ภัยพิบัติและความเสี่ยงในชุมชน เป็นข้อมูลที่จัดเก็บทุกหมู่บ้านในชนบทเป็นประจำทุก 2 ปี

เครื่องชี้วัดสภาพปัญหาของหมู่บ้านในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ปี 2560-2564) มี 7 ด้าน 33 ตัวชี้วัด มีการจัดระดับความรุนแรงของปัญหาและระดับการพัฒนาของหมู่บ้าน ทำให้ทราบลำดับความสำคัญของปัญหา และพื้นที่เป้าหมายที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นพิเศษ

สรุปผลการจัดเก็บข้อมูล กชช. 2ค ปี 2564 จำนวน 586 หมู่บ้าน 81 ตำบล 8 อำเภอ

ลำดับที่	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน
1	อำเภอเมืองเพชรบุรี	19	160
2	อำเภอเขาย้อย	9	43
3	อำเภอหนองหญ้าปล้อง	4	31
4	อำเภอชะอำ	5	40
5	อำเภอยาง	11	98
6	อำเภอบ้านลาด	17	107
7	อำเภอบ้านแหลม	10	55
8	อำเภอแก่งกระจาน	6	52
รวม		81	586

รายงานระดับการพัฒนาหมู่บ้าน

การจัดระดับการพัฒนาของหมู่บ้าน

จากคะแนนที่ได้จะนำไปสู่การจัดระดับการพัฒนาของหมู่บ้านว่า เป็นหมู่บ้านระดับใด ทั้งนี้ใช้ตัวชี้วัดที่ได้คะแนน 1 คะแนน เป็นหลักในการพิจารณา ดังนี้

ถ้าได้ 1 คะแนน จำนวน 11-33 ตัวชี้วัด จัดเป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 1 (ล่าช้า)

ถ้าได้ 1 คะแนน จำนวน 6-10 ตัวชี้วัด จัดเป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 2 (ปานกลาง)

ถ้าได้ 1 คะแนน จำนวน 0-5 ตัวชี้วัด จัดเป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 3 (ก้าวหน้า)

การเรียงลำดับหมู่บ้านที่ควรได้รับการพิจารณาแก้ไขปัญหาก็ยึดหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 1 (ล่าช้า) เป็นเป้าหมายอันดับแรก หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 2 และหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 3 เป็นเป้าหมายถัดไปตามลำดับ

ในกรณีที่มีหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 1 หลายหมู่บ้าน ให้จัดหมู่บ้านที่มีตัวชี้วัดที่ได้คะแนน 1 มากกว่าหมู่บ้านอื่นๆ ที่ควรได้รับการพิจารณาแก้ไขปัญหาก่อน แต่ถ้ายังมีจำนวนตัวชี้วัดที่ได้คะแนน 1 เท่ากันอีก ให้พิจารณาหมู่บ้านที่มีจำนวนประชากรมากกว่าอยู่ในลำดับแรกๆ ที่ควรได้รับการพิจารณาแก้ไขปัญหาก่อน

อำเภอ	หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนา อันดับ 1	หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนา อันดับ 2	หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนา อันดับ 3
อำเภอเมืองเพชรบุรี	0	0	160
อำเภอเขาย้อย	0	2	41
อำเภอหนองหญ้าปล้อง	0	19	12
อำเภอชะอำ	0	1	39
อำเภอยาง	0	29	69
อำเภอบ้านลาด	0	17	90
อำเภอบ้านแหลม	0	9	46
อำเภอแก่งกระจาน	0	43	9
รวมทั้งจังหวัด	0	120	466

รายงานสรุปข้อมูลตัวชี้วัด

การจัดเก็บข้อมูลในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ปี 2560-2564) มีตัวชี้วัด 7 ด้าน 33 ตัวชี้วัด เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบกับเกณฑ์การชี้วัดแล้ว จะทำให้ทราบว่าในแต่ละตัวชี้วัดอยู่ในคะแนนระดับใด ซึ่งมีทั้งหมด 3 ระดับ ดังนี้

ถ้าได้ 1 คะแนน หมายถึง ตัวชี้วัดนั้นมีปัญหาหนัก (ต่ำกว่าเกณฑ์)

ถ้าได้ 2 คะแนน หมายถึง ตัวชี้วัดนั้นมีปัญหามาก (อยู่ในเกณฑ์)

ถ้าได้ 3 คะแนน หมายถึง ตัวชี้วัดนั้นมีปัญหาน้อย/ไม่มีปัญหา (สูงกว่าเกณฑ์)

ตัวชี้วัด	ได้คะแนน 1 มี ปัญหาหนัก	ได้คะแนน 2 มี ปัญหามาก	ได้คะแนน 3 มี ปัญหาน้อย/ไม่มี
โครงสร้างพื้นฐาน			
1. ถนน	15	117	454
2. น้ำดื่ม	12	10	564
3. น้ำใช้	13	14	559

4. น้ำเพื่อการเกษตร	18	148	401
5. ไฟฟ้า	7	6	564
6. การมีที่ดินทำกิน	88	139	359
7. การติดต่อสื่อสาร	72	430	84
สภาพพื้นฐานฐานทางเศรษฐกิจ			
8. การมีงานทำ	101	85	400
9. การทำงานในสถานประกอบการ	32	22	75
10. ผลผลิตจากการทำนา	11	6	227
11. ผลผลิตจากการทำไร่	32	21	67
12. ผลผลิตจากการทำการเกษตรอื่นๆ	198	61	86
13. การประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน	1	0	12
14. การได้รับประโยชน์จากการมีสถานที่ท่องเที่ยว	9	30	80
ด้านสุขภาพและอนามัย			
15. ความปลอดภัยในการทำงาน	0	8	578
16. การป้องกันโรคติดต่อ	2	7	577
17. การกีฬา	359	210	17
ด้านความรู้และการศึกษา			
18. ระดับการศึกษาของประชาชน	50	53	483
19. อัตราการเรียนรู้ของประชาชน	27	49	438
20. การได้รับการศึกษา	240	85	261
ด้านการมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชน			
21. การมีส่วนร่วมของชุมชน	182	176	228
22. การรวมกลุ่มของชุมชน	102	210	271
23. การเข้าถึงแหล่งเงินทุน	190	51	345
24. การเรียนรู้โดยชุมชน	96	27	463
25. การได้รับความคุ้มครองทางสังคม	2	2	582
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			
26. คุณภาพดิน	52	12	522
27. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	28	367	1
28. คุณภาพน้ำ	55	58	219
29. การปลูกป่าหรือไม้ยืนต้น	35	79	48
30. การจัดการสภาพสิ่งแวดล้อม	16	5	565
ด้านความเสี่ยงของชุมชนและภัยพิบัติ			
31. ความปลอดภัยจากยาเสพติด	3	164	419
32. ความปลอดภัยจากภัยพิบัติ	253	305	28
33. ความปลอดภัยจากความเสียหายในชุมชน	44	72	470